

צפיפות הטורפים של ישימונית תמנע כתלות בשטחי חקלאות סמוכים

(*Stenodactylus doriae*)

אמיר וינר ואורי שיינס

לחץ טריפה מוגבר בשולי אזורי חקלאות הוא אחד הביטויים של אפקט שוליים, הנגרם לבית גידול מדברי צחיח כדיונת "חולות סמר". ישימונית תמנע (*Stenodactylus doriae*) היא לטאה פסמופילית המוגבלת בתפוצתה בישראל לאזורים חוליים בערבה. לישימונית מספר טורפים, ביניהם שועל מצוי (*Vulpes vulpes*), ועכשוב מבעיתן צהוב (*Galeodes spp.*). ייתכן כי בסמוך לחקלאות מצוי מזון רב יותר (עקב השקיה מרובה) ביחס לבית הגידול החולי. אי לכך אפשר כי צפיפות הטורפים של ישימונית תמנע גבוהה יותר בסמוך לחקלאות ומנגד, קיימת אפשרות כי הטרף של הישימונית גבוה יותר בסמוך לחקלאות.

במחקר זה נבדקו השאלות: (1) האם קיים קשר בין המרחק מהחקלאות לצפיפות הטורפים של ישימונית תמנע? (2) האם קיימת תלות של צפיפות פרטים של ישימונית תמנע במרחק מהחקלאות? (3) האם קיים קשר בין צפיפות של ישימוניות תמנע לבין צפיפות הטורפים הפוטנציאליים שלה? (4) האם קיים קשר בין צפיפות מיני בעלי חיים שאינם טורפים את הישימונית לבין מרחק מהחקלאות?

לבדיקת צפיפות הטורפים ומינים אחרים נערכו דיגומים בסתיו ובאביב. סומנו 2 טרנסקטים: שבילי טישטוש ב- 5 מקטעים של 1X20 מטר, במרווחים שווים האחד מהשני. הכנת השבילים התבצעה לפני השקיעה באמצעות מגב. במהלך הדיגום נרשמו מספר החציות שכל אורגניזם חצה את השביל מצד לצד.

תוצאות: (1) נמצאה תלות מובהקת של צפיפות הישימוניות במרחק מהחקלאות (2) לא נמצאה קורלציה בין המרחק מהחקלאות לבין צפיפות טורפים של ישימונית תמנע. (3) לא נמצאה קורלציה בין צפיפות בע"ח שאינם טורפים של ישימונית תמנע לבין המרחק מהחקלאות. (4) לא נמצאה קורלציה בין צפיפות של ישימונית תמנע לבין צפיפות הטורפים שלה. מסקנות: ישנה עדות מינימלית לאפקט השוליים בחולות סמר. ניתן לומר בוודאות כי לשטחים המופרעים ההולכים ומתרחבים מסביב לשטח השמורה ישנה השפעה על מארג המזון בדיונה. ישימונית תמנע היא אורגניזם מייצג למצבו של בית גידול זה וסביר יהיה להניח כי כל המינים בדיונה מופרעים בצורה ניכרת מאפקט השוליים שנוצר.

Amir viner, Email address: mirmiron20@gmail.com

Uri shanas, Email address: shanas@research.haifa.ac.il

